

3. Колесникова О.С. Управление человеческими ресурсами: факторы эффективности /О.С. Колесникова, Е.П. Логвинова // Государственное и муниципальное управление в XXI веке: теория, методология, практика. - 2014. - № 11. – С. 161-165.

4. Хадасевич Н. Развитие потенциала персонала организации / Н. Хадасевич // Кадровик. Кадровый менеджмент. – 2010. - № 1. - С. 7-11.

ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Тарасова О. С., студентка

Науковий керівник: Бочарова Н. А., к. е. н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Світова економіка та економіка будь-якої країни являє собою систему зі складними зв'язками і взаємодіями. Як будь-яка система, вона перебуває в постійному русі та не може супроводжуватись лише зростанням. Періоди швидкого зростання та розвитку економіки змінюються кризами і застоями. Це змушує підприємства постійно знаходитись у пошуку шляхів адаптації своєї діяльності та системи управління до мінливих умов оточуючого середовища. З огляду на це, дослідження можливостей ефективного антикризового управління на підприємстві набуває особливої актуальності.

Питанням сутності, завдань та інструментарію антикризового управління на рівні підприємства присвячено наукові праці багатьох зарубіжних та вітчизняних вчених-економістів. Проте, незважаючи на велику кількість досліджень з даної проблематики, існує необхідність уточнення понять та адаптації існуючих теоретичних положень до практичної діяльності вітчизняних підприємств з урахуванням особливостей української економіки.

Під кризою у науковій літературі розуміють складний загострений стан, різкий перелом або занепад. Та кризи не обов'язково носять руйнівний характер, вони можуть протікати з різною мірою гостроти та служити поштовхом для розвитку окремих суб'єктів підприємницької діяльності. Тобто, необхідно розпізнавати симптоми та виділяти причини криз, щоб мати можливість своєчасно та, по можливості, з максимальною користю для підприємства здійснювати антикризові заходи.

Вітчизняні науковці [1-2] визначають кризу як одну зі стадій розвитку підприємства. В той же час, науковці Лігоненко Л.О. [3], Терещенко О. О. [4], які розглядають кризу як окрему стадію циклу розвитку підприємства. Вони вважають, що виникнення кризових явищ відбувається на всіх стадіях життєвого циклу підприємства. Такий підхід забезпечує своєчасне виявлення і можливість локалізації кризи, та спирається на визначені у наукових джерелах [5,6] складові цього явища. Авторами було встановлено, що криза складається з більш простих складових – кризових явищ, що проявляються у переході від стабільності до погіршення окремих показників господарювання підприємства.

У залежності від поглядів щодо визначення кризи, кризової ситуації та кризового явища розрізняються й думки щодо сутності антикризового управління. Наприклад, деякі вчені [7, с. 138] розглядають антикризове управління з точки зору проблем фінансового характеру, що існують на підприємстві, та призводять до виникнення негативної ланцюгової реакції для інших підприємств. Інші [8, с. 71] досліджують проблеми, що пов'язані як із кризою будь-якого окремого підприємства, так і з погіршенням економічної ситуації у країні в цілому, тобто з урахуванням впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

Антикризове управління як складову управлінського процесу на підприємстві розглядають автори Школьник І.О та Кремень В. М., які визначають, що антикризове управління підприємством — це частина загальної фінансової стратегії підприємства та комплекс взаємозумовлених і взаємопов'язаних складових управлінського процесу, спрямованих на запобігання, попередження та подолання фінансових криз або усунення їх негативних наслідків для підприємства за допомогою використання всього потенціалу управління фінансовим підрозділом підприємства [9, с. 423].

Зверук Л. А. та Давиденко Н. М. відзначають, що системність процесу антикризового управління вимагає взаємоузгодженості дій всіх учасників даного процесу, які повинні засновуватись на певних принципах при вирішенні завдань по досягненню головної мети — відновлення фінансової рівноваги та ринкової вартості підприємства [10, с. 73]. Отже, система антикризового управління представляє собою комплекс взаємозалежних елементів, які реалізують управлінську діяльність на основі антикризового механізму управління за допомогою фахового персоналу, сучасних

зв'язків між суб'єктами та об'єктами управління і зовнішнім середовищем, а також використання інновацій.

Особливості антикризового управління обумовлені його функціями. У теорії антикризового управління виділяють шість функцій: передкризове управління, управління в умовах кризи, управління процесами виходу із кризи, стабілізація нестійких ситуацій, мінімізація втрат і втрачених можливостей, прийняття рішень [11, с. 97]. Крім того, антикризовому управлінню притаманні такі ж функції, що й звичайному управлінню, а саме: планування, організація, мотивація, координація та контроль.

На думку А. Д. Чернявського, основним завданням антикризового управління є розробка таких управлінських рішень, які дозволили б досягти поставленої мети за мінімумом додаткових засобів і за мінімальних негативних наслідків [12, с. 17].

В залежності від того, через які економічні обставини виникла кризова ситуація підприємство буде по-різному її сприймати і вживати заходів для її нівелювання. Тому доцільно висвітлити деякі важливі аспекти у реалізації антикризового управління на підприємстві. Перш за все, необхідно відзначити, що Україна – це індустріальна держава, отже антикризові заходи, що приймаються як на макро-, так і на мікрорівнях, повинні бути спрямовані на технологічну модернізацію та періодизацію виробництва, крім того, зазначені заходи мають бути засновані на новітніх науково-практичних розробках.

Метою антикризового управління є забезпечення нормального функціонування підприємства шляхом знаходження балансу між вимогами, що висуваються кризовою ситуацією, особистими якостями керівника та готовністю колективу до співпраці [13, с. 69].

Процес антикризового управління має передбачати цілеспрямованість, послідовність, своєчасність прийняття рішень та їх адаптованість у процесі життєдіяльності підприємства. Антикризове управління повинно охоплювати всі підсистеми управління підприємством: операційну, технічну, фінансову, стратегічну, маркетингову, кадрову.

Таким чином, антикризове управління для вітчизняних підприємств в умовах реформування економіки країни є реальним способом подолання кризових явищ і можливістю виходу на якісно новий рівень розвитку.

Література.

1. Оборська С.В. Концептуальні засади формування системи антикризового управління промисловим підприємством / С.В. Оборська // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : «Проблеми економіки та управління». – 2008. – № 628. – С. 592–595.
2. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. / В.О. Василенко. – Київ : Центр навч. л-ри, 2005. – 504 с.
3. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій : [монографія] / Л.О. Лігоненко. – Київ : КНТЕУ, 2001. – 580 с.
4. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві : [монографія] / О.О. Терещенко. – Київ : КНЕУ, 2004. – 269 с.
5. Чеснакова Л.С. Криза на макрорівні та її основні параметри [Електронний ресурс] / Л.С. Чеснакова, К.В. Гарбар // Проблеми системного підходу в економіці : електронне наук. фахове вид. – Київ, 2012. – № 4. – Режим доступу : http://www.nbuuv.gov.ua/old_jrn/e-journals/PSPE/2012_4/Chesnakova_412.htm. – Назва з екрану.
6. Пілецька С.Т. Методологія антикризового управління економічною стійкістю авіапідприємств : дис. на здобуття наук ступеня д-ра. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / Пілецька Саміра Тимофіївна ; Нац. авіаційний ун-т. – Київ, 2014. – 457 с.
7. Асаул А.Н. Антикризисное управление корпоративными структурами в инвестиционно-строительном комплексе : [монография] / А.Н. Асаул. – Санкт-Петербург : СПбГАСУ, 2001. – 254 с.
8. Айвазян З.А. Антикризисное управление : принятие решений на краю пропасти [Електронний ресурс] / З. А. Айвазян, В. В. Кириченко. – Режим доступу : <http://www.czyan.org/2011/06/decisions-on-the-brink/>. – Назва з екрану.
9. Фінансовий менеджмент [текст] навч.пос. / За заг. ред. І. О. Школьник, В. М. Кремень [І. О. Школьник, В. М. Кремень, С. М. Козьменко та ін.]. — К.: «Центр учбової літератури», 2015. — 488 с.
10. Зверук Л.А. Антикризове управління підприємством в умовах інноваційного розвитку / Л. А. Зверук, Н. М. Давиденко // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». - 2017. - № 1(2). - С. 69-75. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_1\(2\)__16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_1(2)__16).

11. Цибульська Е.І. Управління потенціалом підприємства : навч. посіб. / Е.І. Цибульська. – Харків : Вид-во НУА, 2011. – 384 с.

12. Чернявський А.Д. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. / А.Д. Чернявський. – Київ : МАУП, 2006. – 256 с.

13. Слізкова Г.В. Особливості кризових явищ та антикризового управління в Україні / Г.В. Слізкова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 10 (125). – С. 66-72.

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Теліженко О. С., студент

Науковий керівник: Єфремова Н.О., к. е. н., доцент

Харківський національний аграрний університет імені В.В. Докучаєва

Діяльність сучасних підприємств вимагає розроблення нової системи управління витратами, за допомогою контролю і аналізу, з використанням зарубіжного досвіду в ринкових умовах розвитку [1].

В умовах того, що економіка України діє в ринкових відносинах, це вимагає удосконалення управління витратами і собівартістю.

Облік і розподіл витрат за видами продукції посилює контрольні функції управління витратами в процесі виробництва. Показники обліку витрат необхідні не тільки для того, щоб розрахувати ці значення, а і для того, щоб скоригувати діяльність підприємства і створити ефективну систему управління ними через ці показники.

Зважаючи на те, що витрати є вирішальним показником формування успішної діяльності підприємства, то впровадження системи управління витратами допоможе підприємству обирати дієві управлінські стратегії за всіма напрямками їхнього формування й розподілу у підприємстві. Дана стратегія складається з комплексу факторів, які мають вплив на формування прибутку підприємства за допомогою управління видами його діяльності.

Управління витратами – це комплексна робота, етапи якої є взаємопов'язаними і мають вплив на процес формування витрат на всіх рівнях господарювання з метою досягнення їх оптимального рівня на всіх етапах [2].

Інформаційна система управління витратами повинна відповідати таким вимогам: відповідність інформації потребам управління; забезпечення достатнім обсягом інформації для прийняття